

С.В. Манжуловський, Національний банк України

НАЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА МАСОВИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТЕЖІВ: КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ

Національна система масових електронних платежів (НСМЕП) – це внутрішньодержавна банківська багатомітентна платіжна система масових платежів, в якій розрахунки за товари та послуги, одержання готівки та інші операції здійснюються за допомогою платіжних смарт-карток за технологією, що розроблена Національним банком України. При цьому основною метою впровадження НСМЕП є створення в Україні порівняно недорогої, проте надійної з точки зору інформаційно-технічної безпеки, автоматизованої системи безготівкових розрахунків.

Національний банк вважає створення НСМЕП завершальною стадією у побудові системи електронних платежів в Україні. НСМЕП за своєю масштабністю, складністю та обсягом витрат на створення, запровадження і експлуатацію значно перевищує існуючу систему електронних платежів НБУ. Враховуючи світовий досвід, в Україні має бути емітовано не менше 10 мільйонів платіжних карток НСМЕП, функціонувати щонайменше 100 тис. точок обслуговування (платіжних терміналів у торгівлі, на транспорті, у сфері послуг, банківських терміналів та банкоматів у банках). Технологією НСМЕП передбачено, зокрема, широке застосування платіжних карток юридичними особами – корпоративні та бізнес-картки.

У НСМЕП застосовуються платіжні картки з вбудованими чіп-модулями – смарт-картки. Смарт-картка, яка є носієм копії фінансової інформації в НСМЕП, на відміну від пластикової картки з магнітною смугою, найбільш повно задовольняє вимоги безпеки. При цьому технологічні можливості смарт-картки НСМЕП дозволяють розміщувати до тридцяти суміщених із фінансовим соціальних, дисконтних, лояльності та інших додатків.

На виконання Програми розвитку Національної системи масових електронних платежів на 2006-2008 роки заплановано реалізацію таких проектів: “Транспортна картка” (з урахуванням соціальної складової), “Соціальна картка”, “Митна картка”, “Електронний паспорт”, “Картка страхувальника”, “Носій електронного цифрового підпису”, “Картка водія”, “Студентська картка”, “Дисконтна картка” тощо.

У 2006 році розпочато проведення пілотного проекту “Електронний студентський квиток” для вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації (7 вищих навчальних закладів у містах Києві, Харкові, Львові, Сумах, Черкасах). Зазначеним проектом впроваджено багатофункціональний електронний студентський квиток єдиного зразка з використанням технології НСМЕП, який поєднує в собі функції студентського квитка та банківської платіжної картки. На сьогодні емітовано понад 11 тис. електронних студентських квитків.

Національним банком як Платіжною організацією НСМЕП у 2006 році було підписано ряд договорів з іншими небанківськими установами про вступ до НСМЕП, що значно розширює можливості системи, а саме: з

УДППЗ “Укрпошта” як еквайра (що з огляду на розгалужену мережу відділень “Укрпошти” значно розширює мережу обслуговування карток НСМЕП); із ЗАТ “Центр Обслуговування Мобільних Платежів” як процесингового центру мобільних платіжних інструментів (що розширює спектр послуг держателів карток НСМЕП та користувачів мобільних телефонів).

З використанням технологій та платіжних інструментів НСМЕП громадяни України можуть оплачувати товари і послуги у безготівковій формі за допомогою смарт-карток, а також зберігати і накопичувати заощадження у банках.